

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะ
กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พระมหาไพฑูรย์ สุนติกโร (เทพวาทิ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2547

ISBN 974-383-773-6

ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของพระมหาไพบูลย์ เทพวาทิ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา
ได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ)
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ)
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภวุฒิ คณกุลาค)
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. โกวิท กระจำง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)
วันที่ 25 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความเมตตาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม และ คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ช่วยตรวจสอบความถูกต้องความเที่ยงตรง ตลอดจนช่วยชี้ ข้อบกพร่องและเสนอแนะด้านวิชาการทั้งแนวคิดและทฤษฎีจนได้งานที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณเจ้าของแนวคิดและทฤษฎีที่ได้อ้างอิงถึงในเนื้อหาวิทยานิพนธ์แล้วนั้น ผู้วิจัย ได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ตลอดจนปลุกดองการบริหารส่วนตำบลในภาควันออกเฉียงเหนือ ทุกท่านที่เสียสละเวลาช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยบูรพาทุกฝ่าย ได้อำนวยความสะดวกทุกด้าน เพื่อน ๆ นิสิตทุกท่านทั้งที่เป็นบรรพชิตและฆราวาส ที่ให้กำลังใจ ช่วยเหลือและเป็นเพื่อนที่ดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณเจ้าอาวาสวัดคลองครุอาจารย์มหาสวัสดิ์ โกวิท ที่ได้สนับสนุน ทุนการศึกษา ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ ตลอดจนคณะอุบาสกอุบาสิกาวัดคลองครุทุก ๆ ท่าน ที่ให้การสนับสนุนด้านปัจจัย 4 ด้วยดีตลอดมา โดยไม่บกพร่องและไม่ขาดแคลน

ขออุทิศผลสำเร็จทั้งหมดนี้บูชาคุณความดีของบิดามารดาครูอาจารย์และคุณพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นที่พึ่งทางกายและทางใจ สร้างให้เป็นคนเข้มแข็ง ไม่ท้อถอยจนประสบความสำเร็จ

ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนให้ผู้วิจัยมีวันนี้

พระมหาไพฑูลย์ สุนติกโร (เทพาวที)

45910164 : สาขา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : สัมมาอาชีวะ / การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง / ชุมชน / ภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ

พระมหาไพบูลย์ สุนติกโร (เทพวาทิ): ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (RELATIONSHIP BETWEEN COMMUNITY BEHAVIOR BASED ON THE RIGHT LIVELIHOOD AND SELF-RELIANCE ECONOMIC DEVELOPMENT IN THE NORTHEASTERN REGION OF THAILAND) อ.ที่ปรึกษา: ธร สุนทรายุทธ, Ph.D., ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม, ค.ค., 139 หน้า. พ.ศ. 2547. ISBN 974-383-773-6

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเขตที่ตั้งและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมจำนวน 315 คน เครื่องมือที่ใช้วัดระดับพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะ และการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. พฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

45910164: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.

(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: THE RIGHT LIVELIHOOD / SELF-RELIANCE ECONOMIC

DEVELOPMENT / COMMUNITY NORTHEASTERN REGION

PHAMAHAPHIBOON TEPWATEE: RELATIONSHIP BETWEEN COMMUNITY
BEHAVIOR BASED ON THE RIGHT LIVELIHOOD AND SELF-RELIANCE ECONOMIC
DEVELOPMENT IN THE NORTHEASTERN REGION OF THAILAND. THESIS

ADVISORS: DHORN SOONTRAYUTH, Ph.D., AND PRASERT SOMPONGTAM, Ph.D.,
139 P. 2004. ISBN 974-383-773-6

This research was to study the relationship between community behavior based on the right livelihood and self-reliance economic development in the Northeastern Region of Thailand, classified by location and income level of the District Administration Organization.

The sample consisted of 315 District Administration Organizations in the Northeastern Region of Thailand. The subjects who completed the questionnaires were the organization's deputy directors. The instrument used to collect the data on the right livelihood of community and self-reliance economic development was a five-level rating scale questionnaire. The statistical devices used were arithmetic means, standard deviation, one way ANOVA, and Pearson's correlation analysis.

The results of the study showed that:

1. The community behavior based on the right livelihood, both in general and in each particular aspect, was rated at a high level. When classified by location and income level of the district administration organizations, it was found out that the community behaviors based on the right livelihood were nonsignificant different.
2. The self-reliance economic development of the community was rated at a high level. When classified by location and income level of the district administration organizations, it was found that the self-reliance economic development of the community was nonsignificant different.
3. The relationship between The community behavior on The right livelihood and self-reliance economic development was found positively related ($p < .05$).

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
คำถามในการวิจัย.....	3
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
กรอบความคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	11
องค์การบริหารส่วนตำบล.....	21
หลักสัมมาอาชีวะของชุมชน.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง.....	43
ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
4 ผลการวิจัย.....	77
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
5 สรุปและอภิปรายผล.....	96
สรุปผลการวิจัย.....	97
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	110
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก.....	123
ภาคผนวก ก.....	124
ภาคผนวก ข.....	128
ภาคผนวก ค	137
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จำแนกตามเขตที่ตั้งและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	71
2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่ตั้งและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	78
3 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	79
4 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความสุจริต	80
5 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความรู้ประมาณ.....	81
6 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของพฤติกรรมของชุมชน ตามหลักสัมมาอาชีวะ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความขยันอดทน.....	82
7 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ พฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเขตที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	83
8 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	84
9 การเปรียบเทียบผลของพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเขตที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	85
10 การเปรียบเทียบพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	86
11 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	87
12 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านชุมชนคุณภาพ.....	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านชุมชนแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้..... 89
14	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านชุมชนสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน..... 90
15	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเขตที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล..... 91
16	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล..... 92
17	การเปรียบเทียบผลของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเขตที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล..... 93
18	การเปรียบเทียบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล..... 94
19	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) และผลของการทดสอบนัยสำคัญ ทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างพฤติกรรม ตามหลักสัจมาอาชีวะของชุมชนกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 95
20	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม..... 138

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
2 โครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พ.ร.บ. สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537.....	23
3 โครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พ.ร.บ.สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542	24
4 แผนผังการแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	28